

עין משפט
נר מצוה

מה:

כל הנשבעין פרק שביעי שבועות

מסורת הש"ס

יא הכי אפילו עבר זמנו גמי. אע"ג דאין שייך כאלו אי אמת
בשנאמן און לחוס ולא שיעדיו לא פירש שום טעם ואע"פ
שפירש רב נחמן משום דמי חויו לא משמע דקאוי אהא אי הכי:
כי פטא און חובה רמי אנפשיה וברכר. וא"ת ימיתו לעולם
עד למחר ואי לא מדכר רמי והא
שוכר זה לרין להכיר רמי ועוד
אמאי עקרוה רבנן לשבעה מבטריב
הא כיוון דמתייבז שבעה רמי
אנפשיה וי"ל כיון שהמשיל לכפור
שוב לא יודע ואין נומן לב להיות
עובר עבד זמנו זמנו זמנו וי"ל
דהא חוקה דאין עבי"ב עובר על כל
תלן לא מתיבז אלא כי איכא חוקה
בדהא חוקה דאין שכיב משהא שכיב
ובשמיבנו צ"ג והכריזיה להמתין
עד למחר הרי לא שהה: ובי שכיב
עובר משום ב"א הנזיר. אע"ג דהך
חוקה איכא גמי גבי צע"כ חמיר ליה
לכיניש דה לאו כתיב לאוי ועוד דכלאו
הכי משני שפיר ווא"ת דמה נכך דאין
שכיב עובר בכל תגול מ"מ כיון
דנע"ב רמי אנפשיה ומדכר ה"ל כיון
וצרי פטור כיון דכופר הכל ויש לומר
דטעמא דרמי אנפשיה ומדכר לא
שיחא כחוקה דשכיב וכי משני הכא
מרי חוקי לא על נה לא עדימי מדשכיב
אלא שקלות ניהו: מתוך שיבא
איבר "א שברתיך מעוה: מימה
מה מועיל לאן מגו דאין שייך מגו
אלא לועין על חוסדו דעדימי כמזכר
אלא סבור שפרע אלא שאנו מולין
שעה לפי שהא טרוד בפועליו לטו
משום מגו יאה נזכר יומר ואין שייך
כאן מגו כלל והכי מוכח בריש האשה
שהלכה ויבמת דף ק"ד: וס"ל דלא מהימנא
לומר מה נמלמלה כנגמו דאי בעיא
אמרה מה על מנתו משום דאמרה
נדדמי וסבורה לומר אמת ואזנה
להאמינה כמה שהיא שמה טעיה
מתוך סתימה ויולה לשקר ואע"ג
דבהאי שמתא גופה מיבעיא לן
בשחוקה היא מלממה בעולם מי
אמרינן מה לה לשקר מגו דאי בעיא
אמרה שלום בעולם הסם דוקא
מיבעיא לן כיון דלייקא כולי האי
שחוקה מלממה וי"ל דהכא כיון
כשאינו לו מגו אינו נאמן דשמה שכה מחמת
מהא חוסדו שפירע טוען כרי אף על פי שמספק
ועיין חסופות
מקובלות פ"ו ד"ה דמפרע: מתוך שיבא
איבר "א שברתיך מעוה: מימה
מה מועיל לאן מגו דאין שייך מגו
אלא לועין על חוסדו דעדימי כמזכר
אלא סבור שפרע אלא שאנו מולין
שעה לפי שהא טרוד בפועליו לטו
משום מגו יאה נזכר יומר ואין שייך
כאן מגו כלל והכי מוכח בריש האשה
שהלכה ויבמת דף ק"ד: וס"ל דלא מהימנא
לומר מה נמלמלה כנגמו דאי בעיא
אמרה מה על מנתו משום דאמרה
נדדמי וסבורה לומר אמת ואזנה
להאמינה כמה שהיא שמה טעיה
מתוך סתימה ויולה לשקר ואע"ג
דבהאי שמתא גופה מיבעיא לן
בשחוקה היא מלממה בעולם מי
אמרינן מה לה לשקר מגו דאי בעיא
אמרה שלום בעולם הסם דוקא
מיבעיא לן כיון דלייקא כולי האי
שחוקה מלממה וי"ל דהכא כיון
כשאינו לו מגו אינו נאמן דשמה שכה מחמת
מהא חוסדו שפירע טוען כרי אף על פי שמספק
ועיין חסופות

רבינו הגאון

כמשהו: ואקשינן משום
בדעת רבנן דחייב
דבעיה רובת ואפי'
בפעלו רובת ואפי'
בכפינה בעת שטוען
השכיב כי שתי סעיפים
קצתה י"ש שכיב והשכיב
אמר לא קצתה לך
אלא אחת ודפי' שכיב
ששומע קצתה לך ויהו
לו שתי אלא הרי
בה המוציא מחבירו עליו
הראיה. ואם ש"ך ראייה
לשכיב נזיל שתי אלא
וריקין חוקה אין בעדיה
עובר בכל תלן פעולה
ויהו לו אחת וריקין
קצתה דבית ליה איש
לא מניש בעל הבית:
אי הכי רבעל הבית
טרוד בפועליו יתן ליה
לשכיב אפילו לאמר ואת
וריקין חוקה אין בעדיה
עובר בכל תלן פעולה
שכיב. וחוקה נמי חטוי
אלא שכיב שמה שחייב
אצל בעליה: אמר רב
נחמן כי שנו ששכיב
נשבע וניטל אלא בזמן
שיש עדים ששכרו ונתן
בפעל אפילו מתוך שכיב
לומר לא שברתיך מעוה
ויעתה לו שברתיך
וריקין: אמר רב
ארי ויהו וכן אמר רב
בבבאי רבא עליה אי
השכיב רובת אקשינן
הכי שבעה שבעה ה' היתה
בין שבעה הכי שפחתי
לה נימא מיכיל למייר
ליה לא היו דברים
מעולם. וק"ל הא דאמר
לא היו דברים מעולם
כיון שהיו מודה מקצת
השבעה אין עליו שבעה
יכול נמי למייר נאנסו
אין עליו שבעה. והחין
בגזן דאמרינן ליה בעדים
דהא יכיל למייר לא
להו דברים מעולם. ועוד
אקשינן ואפילו הכי יכול
לומר לו החזותי לך
פקודן וק"ל כי השלמה
בעדים אין צריך לחזור
לו בעדים ונאילו לא
תנו דברים מעולם אם
היו חייב חובים שבעה
וריקין ששפתא שהמפיק
אצלו חבירו בעדים אין
לחזור לו בעדים

אי הכי אפילו עבר זמנו גמי. אע"ג דאין שייך כאלו אי אמת
בשנאמן און לחוס ולא שיעדיו לא פירש שום טעם ואע"פ
שפירש רב נחמן משום דמי חויו לא משמע דקאוי אהא אי הכי:
כי פטא און חובה רמי אנפשיה וברכר. וא"ת ימיתו לעולם
עד למחר ואי לא מדכר רמי והא

אי הכי אפילו קצין גמי אלמה תניא א"א אומן
אומר שתיים קצצת לי והלא אומר לא קצצתי
לך אלא אחת המוציא מחבירו עליו הראיה
קציצה ודאי מידכר דכיר ליה אי הכי אפי'
עבר זמנו גמי אלמה תניא "עבר זמנו ולא
תתן לו הרי זה אינו נשבע ונוטל חזקה אצל
בעל הבית עובר בכל תלן והאמרה בעל
הבית טרוד בפועליו הוא גמי מיילי מקמי
דלימטי זמן חיובא הוא כי מגו זמן חיובא
רמי אנפשיה ומידכר וכי שכיב עובר משום
י"ל תגול גבי בעל הבית איכא תרי חוקי
חדא דאין בעל הבית עובר י"ב כל תלן וחדא
דאין שכיב משהא שכיב אמר רב נחמן אמר
שמואל כי שנו אלא ששכרו בעדים אבל
שכרו שלא בעדים מתוך שיכול לומר לו
לא שברתיך מעולם יכול לומר לו שברתיך
ונתתי לך שכרך "א"ל רבי יצחק י"א וכן
אמר רבי יוחנן מכלל דפליג עליה ר"ל איכא
דאמרי מישהא הוה שתי ליה ושתיק ליה
ואיכא דאמרי מישהא הוה שהי ליה ושתיק
ליה איחבר גמי אמר רב מנשיא בר זביב
אמר רב לא שנו אלא ששכרו בעדים אבל
שכרו שלא בעדים מתוך שיכול לומר לו לא
שברתיך מעולם יכול לומר לו שברתיך ונתתי לך
כמה מעליא הא שמעתא אמר ליה רבא מאי מעליותא א"כ י"ב שבוותן שומרינן
דחייב רחמנא היכי משכחת לה מתוך שיכול לומר לו לא היו דברים מעולם
יכול לומר לו נאנסו דאפקיד ליה בעדים מתוך שיכול לומר לו החזותי
לוה י"ב יבול לומר לו נאנסו דאפקיד ליה בשטרא מכלל דתרווייהו סבירא להו
המפקיד אצל חבירו בעדים אין צריך להחזיר לו בעדים י"ב שברתיך צריך
להחזיר לו בעדים קרי רמי בר חמא עליה דרב ששת י"ב וישם דור את הדברים
האלה י"בלבו דאשכחיה רב ששת לרבה בר שמואל אמר ליה תני מר מידי
בשכיב אמר ליה אין תנינא י"שכיר בומנו נשבע ונוטל כיצד בומן שאמר לו
שברתיך ולא נתתי לך שכיב והלא אומר שברתיך ונתתי לך שכרך אבל אמר
לו שתיים קצצת לי והלא אומר לא קצצתי לך אלא אחת המוציא מחבירו עליו
הראיה הא מרספא בראיה הוי רישא בלא ראייה אמר רב נחמן רב יצחק
רישא

שמחוקה מלממה וי"ל דהכא כיון
כשאינו לו מגו אינו נאמן דשמה שכה מחמת
מהא חוסדו שפירע טוען כרי אף על פי שמספק
ועיין חסופות
מקובלות פ"ו ד"ה דמפרע: מתוך שיבא
איבר "א שברתיך מעוה: מימה
מה מועיל לאן מגו דאין שייך מגו
אלא לועין על חוסדו דעדימי כמזכר
אלא סבור שפרע אלא שאנו מולין
שעה לפי שהא טרוד בפועליו לטו
משום מגו יאה נזכר יומר ואין שייך
כאן מגו כלל והכי מוכח בריש האשה
שהלכה ויבמת דף ק"ד: וס"ל דלא מהימנא
לומר מה נמלמלה כנגמו דאי בעיא
אמרה מה על מנתו משום דאמרה
נדדמי וסבורה לומר אמת ואזנה
להאמינה כמה שהיא שמה טעיה
מתוך סתימה ויולה לשקר ואע"ג
דבהאי שמתא גופה מיבעיא לן
בשחוקה היא מלממה בעולם מי
אמרינן מה לה לשקר מגו דאי בעיא
אמרה שלום בעולם הסם דוקא
מיבעיא לן כיון דלייקא כולי האי
שחוקה מלממה וי"ל דהכא כיון
כשאינו לו מגו אינו נאמן דשמה שכה מחמת
מהא חוסדו שפירע טוען כרי אף על פי שמספק
ועיין חסופות

דספרא ויירי ליה:

אי הכי דמשום טרוד דבעל הבית שקלוה לשבעה מיניה: אפילו
קצין גמי. אפילו תלקו על הקציעה ליהמנוה לשכיר בשבעה:
המוציא מחבירו. היינו אומן: עליו הראיה. לרין להכיר עדים ולא יאה
נאמן בשבעה: אי הכי. דנע"ב טרוד ושמא שכה אפי' תנבע שכיב
לאחר שעבר זמן גמייה המופרש

דנ"מ צפק המקבל (דף ק"ד): שכיב
יוס גובה כל הלילה שכיב לילה גובה כל
היום לישבע גמי שכיב ולשקול: ופי
שכיב עובר על כל תגול. לקבל שכיב
צ' פעמים: לא שנו. דנשבע ונטול:
ששכרו בעדים. שש עדים שאמרו לו
עשה עמי מלאכה היום ששכר ושמה לו
עמו: יכול לומר לו שרתיך ונטה
לך שרתיך. ונאמן בלא שבעה: שבעה
שומרינן דחייב רחמנא. לשומר שכיב
לישבע על שצורה ומתה כדמכיר
(שמות כג) ועל או נשכר או נשכה
שבעה ה' מהיה בין שניהם: היכי
משכחת לה. שיהא לרין שבעה:
דאפקיד גביה כשטר. ששם ילמור
החזותי לך אומר לו היה לך לנטול
את השטר כחיי: קרי רמי בר חמא
וכי. ששם על לב לדעת אם אימת
להא דשמואל וכי דלעיל אי לא:
דאשכחיה רב ששם גרסינן: נומן.
אלא שבעה כחיי זמן גמייה: מרסיפא
כראיה. מכלל דנשבע ונטול דרישא
כלל שום ראייה אינו צריך להכיר עדים
עשה עמו וימא לרבי ושמואל דלעיל
דאוקמהו למתניתן בשכרו בעדים:
רישא

כמה מעליא הא שמעתא אמר ליה רבא מאי מעליותא א"כ י"ב שבוותן שומרינן
דחייב רחמנא היכי משכחת לה מתוך שיכול לומר לו לא היו דברים מעולם
יכול לומר לו נאנסו דאפקיד ליה בעדים מתוך שיכול לומר לו החזותי
לוה י"ב יבול לומר לו נאנסו דאפקיד ליה בשטרא מכלל דתרווייהו סבירא להו
המפקיד אצל חבירו בעדים אין צריך להחזיר לו בעדים י"ב שברתיך צריך
להחזיר לו בעדים קרי רמי בר חמא עליה דרב ששת י"ב וישם דור את הדברים
האלה י"בלבו דאשכחיה רב ששת לרבה בר שמואל אמר ליה תני מר מידי
בשכיב אמר ליה אין תנינא י"שכיר בומנו נשבע ונוטל כיצד בומן שאמר לו
שברתיך ולא נתתי לך שכיב והלא אומר שברתיך ונתתי לך שכרך אבל אמר
לו שתיים קצצת לי והלא אומר לא קצצתי לך אלא אחת המוציא מחבירו עליו
הראיה הא מרספא בראיה הוי רישא בלא ראייה אמר רב נחמן רב יצחק
רישא

איפילו בשכרו שלא בעדים מה דתניא שכיב בומנו נשבע ונוטל. כיצד בזמן שאמר לו שברתיך ולא נתתי לך שכיב. והוא
אומר נחתי לך הרי זה נשבע ונוטל. אבל אם אמר לו שחייב קצצת לי והוא אמר לא קצצתי אלא אחת המוציא מחבירו
עליו הראיה. וריקין מרסיפא בראיה רישא ברליא רמי ואפילו הכי נשבע ששכרו ונוטל. ומפיק רב נחמן רב יצחק

דספרא ויירי ליה:

- מסורת הש"ס
- א) ולקחן מ"א. (ג) ופי
 - ב) ח"ס וכן ב"ת ק"ב: אי
 - ג) אלה תתן ומ"א. (ד) וז"ל
 - ד) ק"ב: (ד) וז"ל (ג) ש' ופי
 - ה) ופי (ב) ופי. (ג) ש' ופי
 - ו) ח"ס ופי: (ג) ופי.
 - ז) ופי (ב) ופי. (ג) ופי.
 - ח) ופי (ב) ופי. (ג) ופי.
 - ט) ופי (ב) ופי. (ג) ופי.
 - י) ופי (ב) ופי. (ג) ופי.
 - יא) ופי (ב) ופי. (ג) ופי.
 - יב) ופי (ב) ופי. (ג) ופי.
 - יג) ופי (ב) ופי. (ג) ופי.
 - יד) ופי (ב) ופי. (ג) ופי.
 - יז) ופי (ב) ופי. (ג) ופי.
 - יח) ופי (ב) ופי. (ג) ופי.
 - יט) ופי (ב) ופי. (ג) ופי.
 - כ) ופי (ב) ופי. (ג) ופי.
 - כא) ופי (ב) ופי. (ג) ופי.

תורה אור השלם

- 1. לא תעשה את רעך
- 2. ואל תגול על תלך
- 3. פעלת שכיר ארך עד
- 4. ביקר.
- 5. ויקרא את י
- 6. וישם דוד את
- 7. הדברים האלה בלבבו
- 8. ודא מאד מפני אכיש
- 9. מלך יהו

שמואל א כא יז

הנהגות הב"ח

- (6) ז"ל אי הכי ופי
- אין לחוס כיון שעדיין:

מוסף רש"י

גבי בעל הבית. לומר
בזמנא דנעל הבית. איא
חרי חזקת ב"ב
ק"ב. י"ש וכן אמר ר'
ויהו. ופי שמתח
שמעיה מ"י יתתן
מ"ג שכיב קאמתי וספתי
ג' חזקי ט"ג.
היה שתי ליה. שמה
מ"ס היה פכאמ"ר ויתן
ובתוך כך לא רב א"י
והיה שם וכו' ל"ג ל"ג.
מישהא הוה שתי ליה.
מנסינן על ר"ש לקס
שכאימר ר' יתתן שמיטת
שלימי מודה לו. שמה
לקס שמה לו שום קודם
לשקול עליו. א"י חזקת
ובתוך כך לא רב א"י וכל
שמה של תלך עלי.
שכיר בומנו
נשבע ונוטל. וכן
ש"ל מלממה טעם.
נשבע שלא קייל ונטל. ס'ו
אחד מן המסופים וטעמך
שקנת לו חטום שקלה
לשבעה מכלל הבית
ועיניה לשכיר משום דבעל
הבית טרוד בפועליו ומכרי

רבינו הגאון

נאנסו נאמן ואין עליו
אלא שבוותן השומרים כי
נאנסו כן זה אכתי חייב
אלא שבעה שהחזותי
לך ד"ו. ודבא הוא עצמו
אמר כפר חוקה הבית
כי הכפקיד אצל חבירו
בעדים צריך לחזור לו
כב"ס. ויהו בו וכן
ה"לכא: וי"ש"ל. א"ר
בין בעל הבית ע"י
השכיר מובחין תקנו
שבעה לשכיר. ודכוותה
תקנו לבעל הבית שאם
עבר זמנו אינו נשבע
ונטל. תרי ר' חייא
לירטיה אמר אי ש עדים
שחביו בזמן אפילו אתר
שנה נשבע ונוטל. א"ר
ידי א"ו לו אלא אותו
חיות כלבו וק"ל. כ"ו
ידי י"ב ויתקן דמפסי
דנשבע השכיר ונטל

רישא

אפילו בשכרו שלא בעדים מה דתניא שכיב בומנו נשבע ונוטל. כיצד בזמן שאמר לו שברתיך ולא נתתי לך שכיב. והוא
אומר נחתי לך הרי זה נשבע ונוטל. אבל אם אמר לו שחייב קצצת לי והוא אמר לא קצצתי אלא אחת המוציא מחבירו
עליו הראיה. וריקין מרסיפא בראיה רישא ברליא רמי ואפילו הכי נשבע ששכרו ונוטל. ומפיק רב נחמן רב יצחק

או שיש כפיה דלמי ח"ס עדי רמי ס'ו: (א) שם ע"י וינפשתו ס'ו ופי' חס'י רמי רבא ליעזוב לכה לניש: (ב) ופי' ש' כתיב ק"ב ע"א.